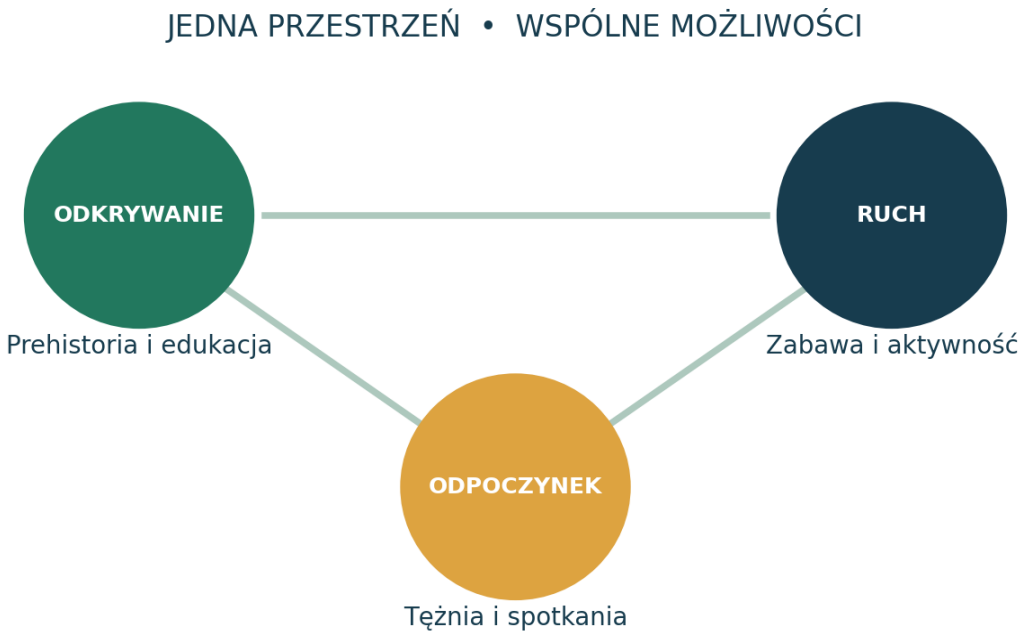
GMINA ZARZECZE

Koncepcja Smart Village dla Łapajówki

Łapajówka Odkrywa

Inteligentna przestrzeń rekreacji i edukacji w Gminie Zarzecze

Miejscowość objęta koncepcją Łapajówka
Horyzont realizacji 2026–2030
Zarzecze listopad 2026

Przestrzeń publiczna dostępna dla różnych pokoleń, uzupełniona o edukację cyfrową oraz odpowiedzialne zarządzanie energią, wodą i zielenią.

Spis treści

Spis treści 2
I Krótka charakterystyka obszaru 4
I.1 Obszar koncepcji i położenie administracyjne 4
I.2 Ludność i zmiany struktury wieku 5
I.3 Krajobraz przyroda dziedzictwo i turystyka 6
I.4 Infrastruktura techniczna i społeczna 6
I.5 Cyfryzacja i lokalna gospodarka 6
I.6 Aktywność społeczna kapitał ludzki i potencjał organizacyjny 6
I.7 Turystyka i rekreacja zasoby i możliwości rozwoju 7
I.8 Dziedzictwo kulturowe i lokalna tożsamość 7
I.9 Najważniejsze potencjały rozwojowe i wnioski diagnostyczne 7
II Krótka charakterystyka partnerstwa w ramach opracowania koncepcji 8
II.1 Sposób zaangażowania i podział zadań partnerów 8
II.2 Komunikacja z mieszkańcami i otwartość partnerstwa 8
II.3 Znaczenie partnerstwa dla jakości i trwałości koncepcji 8
II.4 Partnerzy i zakres współpracy 8
III Opis procesu opracowania koncepcji i konsultacji z lokalną społecznością 9
III.1 Diagnoza i ankieta mieszkańców 9
III.2 Wyniki ankiety i ich wpływ na projekty 9
III.3 Konsultowanie projektu weryfikacja i dokumentowanie uzgodnień 9
III.4 Wdrożenie postanowień koncepcji 10
IV Uproszczona analiza mocnych i słabych stron obszaru objętego koncepcją 11
IV.1 Interpretacja wyników analizy SWOT 11
IV.2 Wnioski i wybór kierunku rozwoju 11
V Plan włączenia społeczności w realizację koncepcji 12
V.1 Grupy uczestniczące w realizacji koncepcji 12
V.2 Szczególna rola sołtysa i rady sołeckiej 12
V.3 Metody i narzędzia włączenia mieszkańców 12
V.4 Włączenie społeczności na poszczególnych etapach realizacji 12
V.5 Powiązanie z planowaniem lokalnym i funduszem sołeckim 13
V.6 Udostępnienie i upowszechnianie koncepcji 13
V.7 Przewidywane efekty włączenia społeczności 13
VI Lista projektów z komponentem cyfrowym środowiskowym lub klimatycznym 14
VI.1 Wizja i cele koncepcji 14
VI.2 Charakterystyka projektu flagowego i uzasadnienie 14
VI.3 Zakres funkcjonalny planowanej inwestycji 14

VI.4 Poprawa dostępności infrastruktury i usług ... 16
VI.5 Technologie cyfrowe i innowacyjne rozwiązania ... 16
VI.6 Rozwiązania środowiskowe i zagospodarowanie otoczenia ... 21
VI.7 Przewidywane korzyści dla mieszkańców ... 21
VI.8 Stan przygotowania harmonogram i koszty ... 21
VI.9 Potencjalni partnerzy i udział społeczności ... 24
VI.10 Zarządzanie trwałość i ryzyka ... 24
VI.11 Monitoring i ocena realizacji ... 24
VI.12 Zadania komplementarne ... 25
VI.13 Spójność projektu flagowego i zadań komplementarnych ... 26
VI.14 Powiązania strategiczne z planowaniem lokalnym i LSR ... 26
VI.15 Przewidywane efekty wdrożenia koncepcji ... 26
VII Sposób zmieniania i aktualizowania koncepcji ... 27
VII.1 Inicjowanie i kwalifikacja propozycji zmian ... 27
VII.2 Rodzaje zmian i zasady konsultowania ... 27
VII.3 Cele aktualizacji i oznaczanie kolejnych wersji ... 27
VII.4 Aktualizacja koncepcji a realizacja projektów ... 27
VIII Podsumowanie koncepcji Łapajówka Odkrywa ... 27
Źródła i podstawy opracowania ... 28
Załącznik A Ankieta potrzeb mieszkańców ... 29
Załącznik B Karta działania i podziału odpowiedzialności ... 30
Załącznik C Lista kontrolna przygotowania do wdrożenia ... 31
Spis tabel wykresów map i rysunków ... 32
Załącznik D Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami ... 33

I Krótka charakterystyka obszaru

Koncepcja wyznacza sposób rozwoju przestrzeni rekreacyjnej i edukacyjnej w Łapajówce w Gminie Zarzecze. Punktem wyjścia jest zadanie inwestycyjne opisane we wniosku FEPK.06.02-IZ.00-0076/25 oraz w dokumentacji projektowej. Łączymy ogólnodostępną infrastrukturę z rozwiązaniami cyfrowymi i środowiskowymi, które ułatwią korzystanie z terenu i jego utrzymanie. Obszarem interwencji pozostaje Łapajówka; dane całej gminy służą diagnozie otoczenia społecznego.

I.1 Obszar koncepcji i położenie administracyjne

Łapajówka leży w wiejskiej Gminie Zarzecze, w powiecie przeworskim, w województwie podkarpackim. Główna przestrzeń rekreacyjna znajduje się na działce nr 254 w obrębie 0002 Łapajówka. Dokumentacja obejmuje także działki nr 161, 171, 173 i 175 związane z obsługą i infrastrukturą techniczną. Sąsiedztwo OSP stanowi punkt orientacyjny i potencjał współpracy społecznej, której zakres będzie uzgodniony odrębnie.

Tabela 1. Identyfikacja obszaru

Pozycja	Ustalenie
Gmina i TERYT	Zarzecze, 1814092
Miejscowość i obręb	Łapajówka, 0002
Działka zasadnicza	181409_2.0002.254
Działki towarzyszące	161, 171, 173, 175 w tym samym obrębie
Charakter dostępu	Przestrzeń publiczna ogólnodostępna, bezpłatna
Granica zakresu	Wyłącznie część zadania przypisana Gminie Zarzecze

Mapa 1. Fragment PZT obejmujący projektowaną przestrzeń rekreacyjną w Łapajówce. Źródło: załączony PZT 1.0; pomniejszenie, bez zachowania skali wydruku.

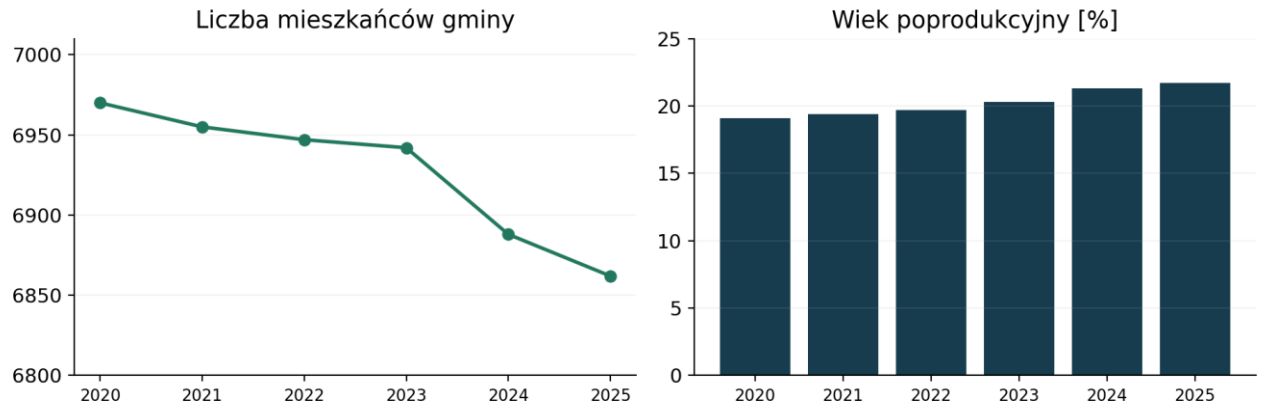
I.2 Ludność i zmiany struktury wieku

Zmiany demograficzne uzasadniają projektowanie miejsca przyjaznego dzieciom, opiekunom oraz osobom starszym. Dla porównania lat 2020–2025 przyjęto jednolity szereg ludności gminy publikowany na podstawie BDL GUS. Wniosek wskazuje 6 942 mieszkańców na koniec 2023 r., co odpowiada wartości w szeregu. Liczby mieszkańców całej gminy nie stanowią liczby mieszkańców Łapajówki ani wartości wskaźnika użytkowników parku.

Tabela 2. Zmiany demograficzne w Gminie Zarzecze w latach 2020–2025

Rok	Ludność	Zmiana r/r	Wiek przedprod. %	Wiek produkc. %	Wiek poprod. %
2020	6970	—	19,7	61,3	19,1
2021	6955	-15	19,7	60,9	19,4
2022	6947	-8	19,6	60,6	19,7
2023	6942	-5	19,4	60,3	20,3
2024	6888	-54	18,9	59,8	21,3
2025	6862	-26	18,6	59,8	21,7

Źródło szeregu: BDL GUS przywołany w publicznym zestawieniu CENAR dla jednostki 1814092, odczyt 7.11.2026; kontrola liczby ludności 2025 w zestawieniu zrejestru. Udziały zaokrąglono do 0,1 punktu procentowego, dlatego ich suma może odbiegać od 100%. Wiek poprodukcyjny oznacza kobiety w wieku co najmniej 60 lat i mężczyzn w wieku co najmniej 65 lat.

Wykres 1. Liczba mieszkańców i udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zarzecze w latach 2020–2025.

W latach 2020–2025 liczba mieszkańców gminy spadła o 108 osób, czyli o 1,55%. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 2,6 punktu procentowego, z 19,1% do 21,7%. Uzasadnia to wygodne dojścia, odpoczynek, czytelną informację i zajęcia międzypokoleniowe. Historyczna ewidencja gminna za 2020 r. wykazywała 263 mieszkańców Łapajówki i 7 210 mieszkańców gminy. Ze względu na inną podstawę ewidencyjną dane te przedstawia się odrębnie od bilansu GUS; aktualna liczba mieszkańców wsi wymaga osobnego potwierdzenia.

I.3 Krajobraz przyroda dziedzictwo i turystyka

Rolniczy charakter gminy i stosunkowo niewielkie odległości między miejscowościami sprzyjają korzystaniu z lokalnej przestrzeni rekreacyjnej. Oficjalne zestawienie gminy wskazuje powierzchnię 4 924 ha, z przewagą gruntów ornych. Dla Łapajówki ważne jest zachowanie otwartego, zielonego charakteru terenu i ograniczenie przegrzewania ciągów pieszych. Nowa infrastruktura ma uzupełniać lokalne zasoby wypoczynku, a nie zastępować istniejące atrakcje gminy.

I.4 Infrastruktura techniczna i społeczna

Dokumentacja przewiduje wodociąg, kanalizację sanitarną, instalacje elektryczne, oświetlenie i monitoring wizyjny. Program obejmuje park prehistoryczny, plac zabaw, skatepark, siłownię plenerową, tężnię i altany. Zaplecze sanitarne poprawi warunki dłuższego pobytu rodzin. Projektowany budynek gospodarczy pozostaje elementem zadania Zarzecza, lecz jego koszt wskazano we wniosku jako niekwalifikowalny. Dokumentację branżową i uzgodnienia techniczne prowadzi się dla konkretnych urządzeń i przyłączy.

I.5 Cyfryzacja i lokalna gospodarka

Podstawą informacji cyfrowej będzie dostępna strona mobilna lub PWA powiązana z witryną gminy, uruchamiana kodem QR lub adresem internetowym. Część publiczna udostępni treści edukacyjne i organizacyjne, a panel techniczny zapewni operatorowi odczyty mediów i alarmy. Pielęgnacja zieleni, serwis oraz prowadzenie zajęć mogą być powierzane lokalnym podmiotom zgodnie z zasadami zamówień.

I.6 Aktywność społeczna kapitał ludzki i potencjał organizacyjny

Wdrożenie wymaga współpracy gminy, sołtysa, rady sołeckiej, mieszkańców i jednostek prowadzących działania społeczne. Sąsiedztwo OSP daje możliwość organizacji zajęć z bezpieczeństwa po uzgodnieniu jej udziału. Szkoły i biblioteka mogą współtworzyć treści edukacyjne i wspierać osoby mniej pewnie korzystające z telefonu. Udział tych podmiotów będzie wynikał z rzeczywistych uzgodnień, a odpowiedzialność za stan techniczny terenu pozostanie po stronie zarządcy.

I.7 Turystyka i rekreacja zasoby i możliwości rozwoju

Największy potencjał tworzy połączenie kilku form spędzania czasu w jednym miejscu: aktywności ruchowej, odpoczynku i edukacji. Cyfrowe zadania przy modelach prehistorycznych zwierząt mogą zachęcać do samodzielnego odkrywania wiedzy. Skatepark wymaga czytelnych zasad bezpieczeństwa, a siłownia instrukcji dopasowanych do różnych poziomów sprawności. Zajęcia dla grup szkolnych i rodzin powinny pozostawiać przestrzeń dla osób korzystających indywidualnie.

I.8 Dziedzictwo kulturowe i lokalna tożsamość

Program edukacyjny połączy wiedzę o dawnym świecie przyrody z lokalnymi opowieściami mieszkańców. Treści historyczne będą oparte na sprawdzonych źródłach i materiałach z prawem do publikacji. „Park Dinozaurów” jest nazwą funkcji przyjętą w projekcie; materiały edukacyjne wyjaśnią klasyfikację prezentowanych organizmów, w tym gatunków nienależących do dinozaurów.

I.9 Najważniejsze potencjały rozwojowe i wnioski diagnostyczne

Tabela 3. Diagnoza i odpowiedź koncepcji

Rozpoznana potrzeba	Odpowiedź	Sposób sprawdzenia
Oferta dla różnych pokoleń	Dostępne dojścia, odpoczynek, zajęcia	Audyt dostępności i ankieta
Koszty eksploatacji	Pomiary energii i wody, alarmy	Miesięczny bilans mediów
Walor edukacyjny modeli	Ścieżka QR i nagrania	Test treści i statystyki zbiorcze
Utrzymanie zieleni	Pomiar wilgotności, racjonalne podlewanie	Rejestr podlewania i stan nasadzeń
Potrzeba współdecydowania	Rada użytkowników i otwarte spotkania	Rejestr uwag i odpowiedzi

II Krótka charakterystyka partnerstwa w ramach opracowania koncepcji

Gmina Zarzecze pełni rolę gospodarza koncepcji i odpowiada za powiązanie jej z dokumentacją inwestycji w Łapajówce. We wniosku o dofinansowanie uczestniczy jako partner Gminy Roźwienica. Ta relacja dotyczy wspólnego projektu finansowego; niniejsza koncepcja obejmuje wyłącznie zakres rzeczowy Zarzecza. Lokalny model współpracy koncentruje się na użytkownikach przestrzeni i jej utrzymaniu.

II.1 Sposób zaangażowania i podział zadań partnerów

Tabela 4. Podział odpowiedzialności

Podmiot	Rola w koncepcji	Zakres odpowiedzialności
Gmina Zarzecze	Koordynacja i właściciel procesu	Finanse, zamówienia, decyzje i monitoring
Zarządca terenu wskazany przez gminę	Eksploatacja	Przeglądy, alarmy, serwis i rejestr zdarzeń
Sołtys i rada sołecka Łapajówki	Kontakt z mieszkańcami	Zebrania, propozycje programu, informacja zwrotna
Mieszkańcy i przedstawiciele grup użytkowników	Współprojektowanie i ocena	Test dojść, treści, regulaminów i formularzy
Szkoły biblioteka organizacje lokalne	Potencjalna współpraca programowa	Zajęcia, edukacja i wsparcie cyfrowe po uzgodnieniu
OSP i służby właściwe dla bezpieczeństwa	Potencjalne wsparcie edukacyjne	Pierwsza pomoc i ćwiczenia po uzgodnieniu

II.2 Komunikacja z mieszkańcami i otwartość partnerstwa

Informację o pracach udostępnia się na stronie gminy, tablicy sołeckiej oraz podczas spotkań. Każdy mieszkaniec może przekazać uwagę elektronicznie, papierowo lub ustnie do protokołu. Spotkania organizuje się w terminach umożliwiających udział opiekunom dzieci i osobom pracującym. Udział w zespole użytkowników nie wymaga przynależności do organizacji ani posiadania smartfona.

II.3 Znaczenie partnerstwa dla jakości i trwałości koncepcji

Partnerstwo wspiera przygotowanie programu użytkowania i utrzymanie infrastruktury. Gmina zapewnia odpowiedzialność techniczną i finansową, mieszkańcy wiedzę o potrzebach, a podmioty społeczne doświadczenie w organizacji zajęć. Kontrole urządzeń i prace specjalistyczne pozostają zadaniem osób uprawnionych. Jakość współpracy będzie oceniana przez wykonane działania i obsługę zgłoszeń.

II.4 Partnerzy i zakres współpracy

Zakres współpracy zostanie zapisany w prostych porozumieniach lub kartach zadań. Każda karta określi osobę kontaktową, czynność, termin, sposób finansowania i zasady korzystania z materiałów. Dla zajęć z dziećmi organizator zapewni właściwą opiekę i zasady publikowania wizerunku. Współpraca z LGD Dorzecze Mleczki może obejmować doradztwo oraz przygotowanie odrębnych działań społecznych, jeżeli odpowiadają aktualnym warunkom naborów.

III Opis procesu opracowania koncepcji i konsultacji z lokalną społecznością

Podstawę koncepcji stanowią wniosek o dofinansowanie, opis techniczny, plan zagospodarowania terenu oraz udział mieszkańców w konsultacjach. W październiku 2026 r. odbyły się spotkania konsultacyjne dotyczące koncepcji „Łapajówka Odkrywa". Uczestniczyło w nich od 15 do 20 osób. Informacje o miesiącu spotkań i przedziale frekwencji przekazał zamawiający. Analiza obejmuje wyłącznie zakres Gminy Zarzecze i zastosowania cyfryzacji wspierające użytkowanie przestrzeni w Łapajówce.

III.1 Diagnoza i ankieta mieszkańców

Diagnoza społeczna obejmuje planowany sposób korzystania z terenu, bariery dostępności i przydatność proponowanych rozwiązań smart. Spotkania z mieszkańcami przeprowadzono w październiku 2026 r. Ankieta z załącznika A pozostaje narzędziem dalszego rozpoznawania potrzeb i oceny usług. Udział jest dobrowolny i anonimowy, w wersji papierowej lub elektronicznej. Frekwencji spotkań nie utożsamia się z liczbą odpowiedzi na ankietę.

III.2 Wyniki ankiety i ich wpływ na projekty

Udział mieszkańców w październikowych spotkaniach stanowił element społecznego przygotowania przedsięwzięcia. Dalsza diagnoza posłuży dopracowaniu dostępności terenu, informacji i programu zajęć. Rozwiązania przedstawione w koncepcji są propozycjami organizacji usług i rozwoju infrastruktury. Nie przypisuje się ich konkretnym uczestnikom ani nie przedstawia jako wyników ankiety lub głosowania. Szczegółowe zgłoszenia i sposób ich rozpatrzenia będą ewidencjonowane w dokumentacji gminy.

III.3 Konsultowanie projektu weryfikacja i dokumentowanie uzgodnień

Spotkania konsultacyjne odbyły się w październiku 2026 r., z udziałem 15–20 osób. Przyjęto miesięczne oznaczenie terminu, bez niepotwierdzonych dat dziennych. Nie wylicza się liczby wydarzeń ani łącznej liczby unikalnych uczestników na podstawie przekazanego przedziału frekwencji. Dokumentacja procesu obejmuje ogłoszenia, materiały, protokoły i listy obecności. Opis w koncepcji nie zastępuje tych dokumentów.

Termin i organizacja konsultacji

Informacje o terminie miesięcznym i frekwencji pochodzą od zamawiającego. Konsultacje powiązano z zakresem przestrzeni rekreacyjnej i edukacyjnej w Łapajówce oraz proponowanymi dodatkami smart. Dalsze uzgodnienia z użytkownikami będą prowadzone przy dopracowaniu zasad korzystania i programu działań.

Zestawienie informacji o konsultacjach

Forma udziału	Termin	Frekwencja	Obszar koncepcji
Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami	Październik 2026 r.	15–20 osób	Łapajówka, Gmina Zarzecze

Przedział 15–20 osób opisuje przekazaną frekwencję spotkań. Nie sumuje się go do wartości zbiorczej, ponieważ nie określono liczby wydarzeń i powtarzalności udziału tych samych osób. Dalsza współpraca obejmie ocenę orientacji w terenie, dostępności informacji i korzystania z multimediów, również przez osoby bez smartfona.

W kolejnych etapach informacje będą przekazywane przez stronę gminy i kanały tradycyjne. Udział nie będzie wymagał konta ani smartfona. Uwagi będzie można składać papierowo, elektronicznie, telefonicznie lub osobiście. Materiały do dalszych uzgodnień obejmą zakres zadań, mapy, koszty i zasady użytkowania.

Gmina zachowa dokumentację przebiegu spotkań i zgłoszeń, z ochroną danych uczestników. Dalsze rozstrzygnięcia będą zawierały uzasadnienia i wskazanie wpływu na dokument. Załącznik D porządkuje przekazane informacje o październikowych konsultacjach i ich powiązanie z zakresem przedsięwzięcia.

III.4 Wdrożenie postanowień koncepcji

Etap konsultacyjny obejmujący spotkania z mieszkańcami przeprowadzono w październiku 2026 r. Dalsze prace obejmą uzgodnienie operatora, zakresu zamówień i źródeł finansowania dodatków smart. Ingerencje w projekt budowlany lub finansowanie wymagają sprawdzenia przez projektanta i podmiot prowadzący projekt. W pierwszej kolejności uruchamiane będą funkcje konieczne do bezpiecznej eksploatacji; treści edukacyjne i program zajęć będą rozwijane na podstawie opinii użytkowników.

IV Uproszczona analiza mocnych i słabych stron obszaru objętego koncepcją

Tabela 5. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Zintegrowany program rekreacji i edukacji w jednym miejscu. Dokumentacja określająca układ terenu i funkcje. Zielony charakter przestrzeni. Dostępne elementy placu zabaw i zaplecze sanitarne.	Koszty utrzymania wielu typów urządzeń. Potrzeba wyznaczenia operatora systemów. Rozbieżność bilansu powierzchni między wnioskiem a PZT. Brak potwierdzonych wyników lokalnych konsultacji w przekazanym materiale.

Tabela 6. Analiza otoczenia

Szanse	Zagrożenia
Zajęcia międzypokoleniowe i edukacja pozaformalna. Lepsza kontrola kosztów przez pomiary. Współpraca ze szkołami i organizacjami. Rozwijanie treści bez nowych robót budowlanych.	Wandalizm i awarie. Przegrzewanie nawierzchni oraz susza. Uzależnienie od jednego dostawcy technologii. Niedoszacowanie kosztów licencji i transmisji. Podwójne finansowanie tego samego wydatku.

IV.1 Interpretacja wyników analizy SWOT

Dokumentacja i różnorodność funkcji dają solidną podstawę inwestycyjną. Główne ryzyka dotyczą eksploatacji, spójności danych i rzeczywistego programu społecznego. Dlatego rozwiązania smart powinny najpierw ułatwiać zarządzanie, a następnie zwiększać atrakcyjność miejsca. Wymagamy otwartego eksportu danych, możliwości wymiany wykonawcy oraz działania podstawowych urządzeń przy utracie internetu.

IV.2 Wnioski i wybór kierunku rozwoju

Przyjęto kierunek rozwoju polegający na połączeniu bezpłatnej przestrzeni rekreacyjnej z dostępną edukacją i oszczędną eksploatacją. Nie rozszerza się inwestycji na inne miejscowości. Priorytetem są funkcje o mierzalnym zastosowaniu: informacja, alarmowanie, pomiar mediów, dostępność i współpraca mieszkańców. Każdy dodatkowy moduł musi mieć wskazanego użytkownika, opiekuna i budżet utrzymania.

V Plan włączenia społeczności w realizację koncepcji

Włączenie społeczności obejmuje przygotowanie, uruchomienie i późniejsze użytkowanie przestrzeni. Szczególną rolę pełnią sołtys i rada sołecka Łapajówki, którzy łączą codzienne potrzeby mieszkańców z decyzjami gminy. Proces pozostaje otwarty dla osób korzystających okazjonalnie i dla tych, które potrzebują pomocy w przekazaniu swojej opinii.

V.1 Grupy uczestniczące w realizacji koncepcji

Do prac zaprasza się dzieci z opiekunami, młodzież korzystającą ze skateparku, dorosłych, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz przedstawicieli lokalnych organizacji. Udział dzieci prowadzi się poprzez bezpieczne warsztaty z opieką osoby dorosłej. Mieszkańcy spoza Łapajówki mogą korzystać z infrastruktury i przekazywać opinie; nie oznacza to rozszerzenia granic inwestycji.

V.2 Szczególna rola sołtysa i rady sołeckiej

Sołtys przekazuje informacje, zbiera propozycje i inicjuje coroczne podsumowanie funkcjonowania terenu. Rada sołecka pomaga ustalić kalendarz spotkań i priorytety działań społecznych. Zgłoszenia techniczne trafiają bezpośrednio do zarządcy, aby nie obciążać sołtysa rolą serwisu. Decyzje finansowe i odpowiedzialność za bezpieczeństwo urządzeń pozostają u właściwych organów i operatora.

V.3 Metody i narzędzia włączenia mieszkańców

Tabela 7. Narzędzia udziału mieszkańców

Narzędzie	Zastosowanie	Rezultat
Ankieta papierowa i internetowa	Wybór potrzeb i barier	Raport wyników i decyzji
Spacer badawczy lub warsztat na PZT	Ocena dojść, oznakowania i odpoczynku	Mapa uwag
Test dostępności z użytkownikami	Sprawdzenie realnych warunków korzystania	Lista poprawek
Zespół użytkowników	Program zajęć i ocena działania	Kwartalne rekomendacje
Formularz zgłoszeń i numer telefonu	Uwagi bieżące i usterki	Rejestr obsługi
Spotkanie roczne	Ocena efektów i kosztów	Plan kolejnego sezonu

V.4 Włączenie społeczności na poszczególnych etapach realizacji

Tabela 8. Udział społeczności w cyklu inwestycji

Etap	Rola mieszkańców	Odpowiedź gminy
Przygotowanie	Zgłoszenie potrzeb i ocena planu	Publikacja odpowiedzi i aktualizacja
Realizacja	Informowanie o utrudnieniach i potrzebach dojścia	Komunikaty i bezpieczna organizacja robót
Odbiór użytkowy	Test informacji i dostępności	Usunięcie usterek i instruktaż
Pierwszy sezon	Udział w pilotażu zajęć	Dostosowanie harmonogramu
Eksploatacja	Zgłoszenia i coroczna ocena	Raport oraz plan utrzymania

V.5 Powiązanie z planowaniem lokalnym i funduszem sołeckim

Koncepcja będzie powiązana z budżetem, dokumentami rozwoju i planem utrzymania mienia. Jeżeli wyodrębniono fundusz sołecki, zebranie wiejskie może rozważyć dopuszczalne działania uzupełniające, np. zajęcia integracyjne lub informację. Każde przedsięwzięcie wymaga właściwej decyzji, określenia celu, kosztu i odpowiedzialnego podmiotu oraz rozdzielenia źródeł wykluczającego podwójne finansowanie.

V.6 Udostępnienie i upowszechnianie koncepcji

Dokument oraz jego krótkie podsumowanie publikuje się na stronie gminy i udostępnia w urzędzie. Wersja elektroniczna powinna zawierać strukturę nagłówków, aktywne odsyłacze i tekst możliwy do odczytu przez narzędzia wspomagające. Na terenie rekreacyjnym umieszcza się skróconą informację o zasadach korzystania i adres strony. Kody QR stanowią dodatkowy kanał, obok informacji drukowanej i kontaktu telefonicznego.

V.7 Przewidywane efekty włączenia społeczności

Oczekiwane rezultaty udziału mieszkańców obejmują lepsze dopasowanie programu, wcześniejsze rozpoznanie barier i większą odpowiedzialność za przestrzeń. Ocena uwzględni udział różnych grup, odsetek rozpatrzonych uwag, dostępność i jakość obsługi zgłoszeń. Wyniki będą porównywane z pierwszym pełnym sezonem działania.

VI Lista projektów z komponentem cyfrowym środowiskowym lub klimatycznym

VI.1 Wizja i cele koncepcji

Łapajówka oferuje dostępną, bezpieczną i bezpłatną przestrzeń, w której rekreacja łączy się z odkrywaniem wiedzy, a decyzje eksploatacyjne opierają się na danych. Cel główny to zwiększenie jakości korzystania z publicznej infrastruktury w Łapajówce. Cele szczegółowe obejmują dostępność dla różnych pokoleń, rozwój edukacji, ograniczanie niepotrzebnego zużycia zasobów i trwałe zaangażowanie mieszkańców.

Rysunek 1. Mapa funkcji i proponowanych zastosowań smart. Schemat ideowy bez skali i współrzędnych; rozmieszczenie przestrzenne określa PZT.

VI.2 Charakterystyka projektu flagowego i uzasadnienie

Projekt flagowy obejmuje zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Łapajówce jako części przedsięwzięcia „Odnowa przestrzeni publicznej na obszarze OF Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gminy Zarzecze i Gminy Roźwienica". Koncepcja rozwija wyłącznie zadanie Zarzecza. Zintegrowany program pozwoli korzystać z miejsca rodzinom o różnych potrzebach i organizować zajęcia bez konieczności tworzenia osobnych obiektów w kolejnych miejscowościach.

VI.3 Zakres funkcjonalny planowanej inwestycji

Tabela 9. Zakres rzeczowy Zarzecza według dokumentacji

Element	Zakres podstawowy	Powiązanie smart
Park prehistoryczny	Modele zwierząt i otoczenie edukacyjne	Zweryfikowane treści QR i audio
Plac zabaw	Urządzenia, elementy integracyjne i bezpieczne nawierzchnie	Dostępna instrukcja i zgłoszenia
Skatepark	Nawierzchnia i urządzenia projektowe	Informacja o zasadach i stanie terenu
Siłownia plenerowa	Urządzenia do ćwiczeń	Instrukcje i zajęcia dla różnych grup
Tężnia solankowa	1 obiekt z miejscami odpoczynku	Kontrola pracy pomp i poziomu solanki

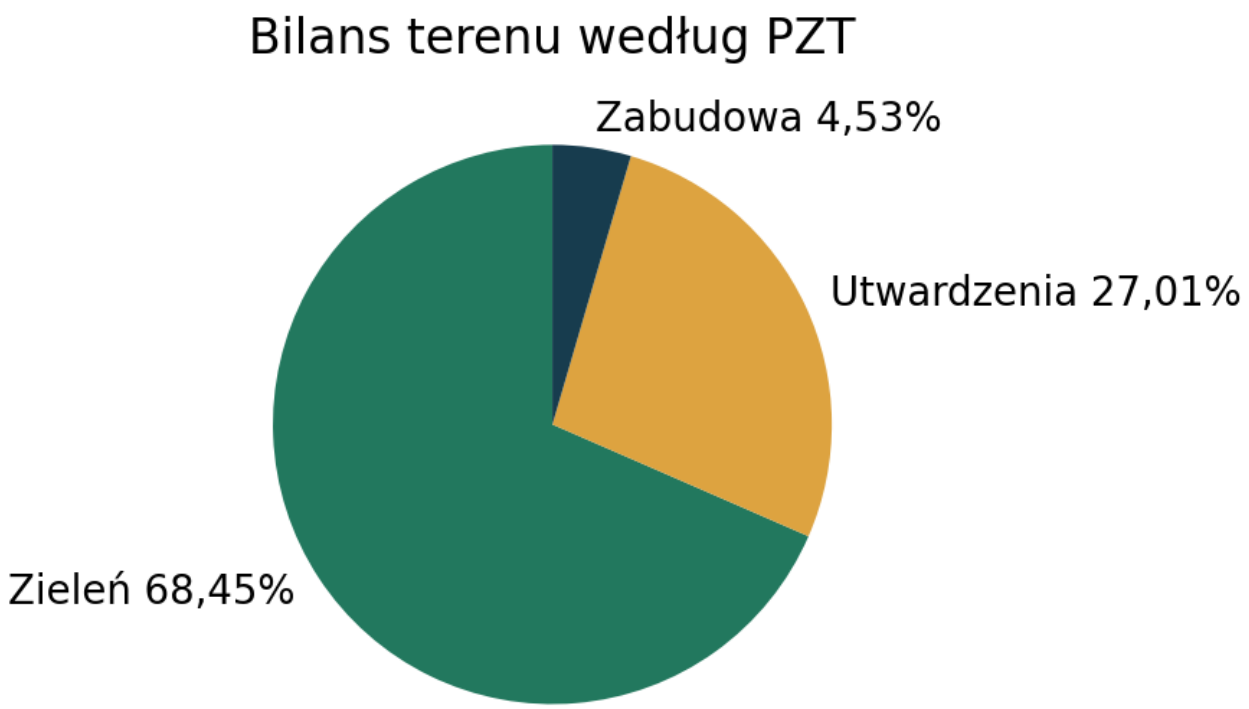
Element	Zakres podstawowy	Powiązanie smart
Altany	1 z zapleczem sanitarnym i technicznym oraz 2 wolnostojące	Kalendarz wydarzeń i informacja
Mała architektura	Ławki, hamaki, paleniska, kosze, stojaki rowerowe	Identyfikacja miejsc dla obsługi
Otoczenie	Zieleń, ciągi piesze, ogrodzenia i instalacje	Pomiary mediów i wilgotności gleby
Budynek gospodarczy	Projektowany obiekt zaplecza	Koszt niekwalifikowalny we wniosku

Podstawowy projekt przewiduje już oświetlenie zewnętrzne, monitoring i instalację fotowoltaiczną o łącznej mocy poniżej 20 kW wskazaną w opisie branżowym. Koncepcja nie liczy ich ponownie jako nowego zakresu smart. Uzupełnienie dotyczy sterowania, pomiarów, prezentacji danych i reguł reakcji operatora, stosownie do ostatecznych parametrów instalacji.

Tabela 10. Porównanie bilansu powierzchni

Pozycja	Wniosek	PZT
Teren zieleni	17 590,9 m² w opisie; 1,7590 ha w innym miejscu	11 586,0 m²
Utwardzenia	4 572,3 m²	4 572,3 m²
Powierzchnia terenu inwestycji	Zsumowanie wymienionej zieleni i utwardzeń daje 22 163,2 m²	16 925,4 m²
Powierzchnia zabudowy	Brak spójnego wspólnego bilansu w przywołanym opisie	767,1 m²

Do prezentacji rozwiązań przestrzennych przyjęto bilans PZT, który rozdziela zieleń, utwardzenia i zabudowę. Rozbieżność wymaga wyjaśnienia przez projektanta i zespół prowadzący wniosek przed przeniesieniem powierzchni do wskaźników i rozliczeń. Wartości nie zostały automatycznie skorygowane ani uznane za uzgodnione. PZT wskazuje 14 548,6 m² działki nr 254 w granicy inwestycji, a pozostały bilans obejmuje działki towarzyszące.

Wykres 2. Struktura zagospodarowania terenu według PZT. Udziały zaokrąglone.

VI.4 Poprawa dostępności infrastruktury i usług

Projekt zakłada rozwiązania integracyjne, nawierzchnie ułatwiające poruszanie się, oznaczenia dotykowe i tablicę orientacyjną. Wniosek dla Zarzecza wskazuje cztery obiekty dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: tężnię i trzy altany. Odbiór powinien objąć rzeczywisty ciąg dojścia, wejście, miejsce manewrowe, odpoczynek i informację. Dostępność urządzenia nie zastępuje dostępności całej drogi do niego.

Warstwa cyfrowa zapewni czytelny kontrast, obsługę klawiaturą, opisy alternatywne map, transkrypcje nagrań i możliwość powiększenia tekstu. Na terenie pozostają drukowane instrukcje i oznakowanie. Ogranicza się bariery sensoryczne przez prostą organizację informacji i spokojne miejsca odpoczynku. Weryfikację przeprowadza się
z udziałem użytkowników przed otwarciem i po pierwszym sezonie.

VI.5 Technologie cyfrowe i innowacyjne rozwiązania

System obejmuje pięć modułów podstawowych S1–S5, uzupełnionych o pakiety multimedialne i dostępnościowe S6–S10 opisane w dalszej części rozdziału. Każdy ma przypisanego operatora, mierzalny cel i sposób postępowania przy awarii. Publiczna strona informacyjna pozostaje oddzielona od panelu technicznego. Łączność i urządzenia dobiera się po pomiarze zasięgu oraz przeglądzie wyposażenia istniejącego w projekcie.

Tabela 11. Moduły smart rekomendowane do wdrożenia

Moduł	Funkcje	Warunek użyteczności
S1 Odkrywaj Łapajówkę	PWA, mapa stref, QR, audio, dostępność, kalendarz i zgłoszenia	Treści działają bez konta; podstawowa informacja również na tablicach
S2 Energia pod kontrolą	Odczyt energii i PV, harmonogramy oświetlenia, alarmy awarii	Sterowanie nie obniża wymaganego bezpieczeństwa; tryb lokalny
S3 Bezpieczna praca tężni	Poziom solanki, praca pomp, suchobieg, godziny działania, rejestr alarmów	Zabezpieczenia sprzętowe niezależne od internetu

Moduł	Funkcje	Warunek użyteczności
S4 Woda i zieleń	Pomiar poboru, alarm nietypowego przepływu, czujniki gleby i pogody	Oddzielenie obiegu solanki od wody opadowej i podlewania
S5 Panel gospodarza	Rejestr przeglądów i zgłoszeń, zbiorcze dane odwiedzin, raport kosztów	Dane eksportowalne; wyznaczony opiekun i harmonogram obsługi

S1 Cyfrowa ścieżka edukacyjna i informacja

Kody QR prowadzą do krótkich materiałów powiązanych z konkretnymi modelami. Materiały rozróżniają epoki i grupy organizmów, zawierają nagranie oraz wersję tekstową. Zadania dla rodzin zachęcają do obserwacji i rozmowy, bez publikowania danych dziecka. Mapa wskazuje wejścia, sanitariaty, odpoczynek i strefy aktywności. Informacja o zajęciach nie wymaga rezerwacji całej przestrzeni ani blokowania dostępu indywidualnym użytkownikom.

S2 Zarządzanie energią i oświetleniem

Panel prezentuje zużycie energii, produkcję PV oraz alarm braku zasilania lub nieprawidłowej pracy obwodu, jeśli urządzenia umożliwiają taki odczyt. Harmonogramy dostosowuje się do godzin udostępnienia i warunków bezpieczeństwa. Nie zakłada się wyłączania wymaganego oświetlenia na podstawie samego braku ruchu. Efekt energetyczny ustala się po porównaniu okresów o podobnym czasie pracy i wykorzystaniu terenu.

S3 Automatyka tężni

Układ kontroluje poziom cieczy i pracę pomp, sygnalizuje nieprawidłowości oraz zatrzymuje urządzenie przy ryzyku pracy na sucho. Operator otrzymuje alarm z instrukcją reakcji. Parametry i procedury higieniczne określa dostawca oraz właściwe wymagania eksploatacyjne. Tężnia jest elementem rekreacyjnym; koncepcja nie przypisuje jej potwierdzonych efektów leczniczych. Zużytej solanki nie kieruje się do ogrodu deszczowego ani do gleby.

S4 Pomiar wody i wsparcie pielęgnacji zieleni

Odczyt zużycia pozwala rozpoznać nietypowy pobór poza godzinami użytkowania. Alarm uruchamia sprawdzenie instalacji, a ewentualne zamknięcie zaworu wymaga rozwiązania zgodnego z ochroną przeciwpożarową i wymaganiami sanitarnymi. Czujniki wilgotności stosuje się w reprezentatywnych miejscach nasadzeń. W pierwszym etapie wspierają decyzję pracownika; automatyczne podlewanie można uruchomić dopiero po sprawdzeniu instalacji i zapotrzebowania roślin.

S5 Obsługa zgłoszeń i pomiar wykorzystania

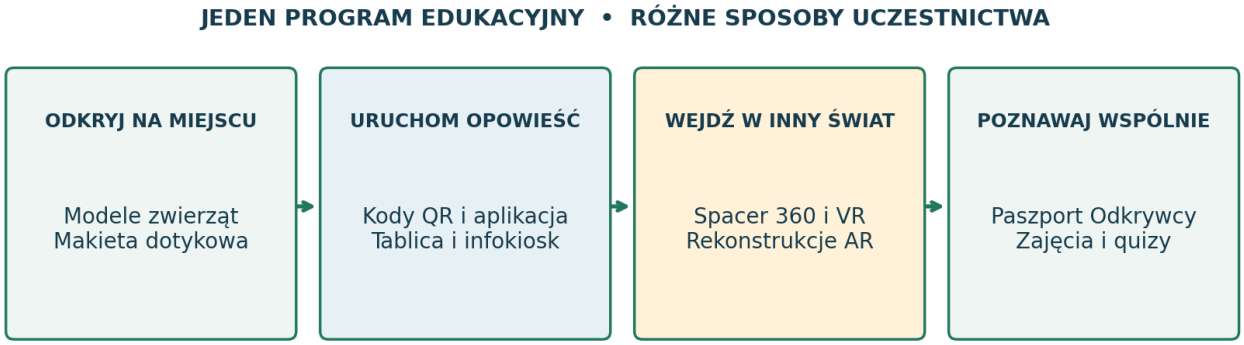
Każda strefa otrzymuje prosty identyfikator ułatwiający zgłoszenie awarii. Rejestr pokazuje termin przyjęcia, kwalifikację zagrożenia, wykonane działanie i zamknięcie sprawy. Liczniki wejść mogą dostarczać danych zagregowanych, bez identyfikowania osób. Wynik oznacza liczbę przejść, a nie unikalnych mieszkańców. Istniejący monitoring nie jest rozbudowywany o rozpoznawanie twarzy, profilowanie dzieci ani śledzenie indywidualnych tras.

Zintegrowana strefa multimedialna Łapajówka Odkrywa

Program rozszerza się o interaktywną edukację, informację na miejscu oraz cyfrowe udostępnianie przestrzeni. Przyjęto wspólną bazę treści i jeden panel redakcyjny dla aplikacji, infokiosku, tablicy, makiety oraz materiałów VR. Pozwala to aktualizować komunikat w jednym miejscu i wykorzystywać zakupione treści na kilku urządzeniach. Zakres i liczby poniżej są założeniem koncepcyjnym do uzgodnienia z mieszkańcami, projektantem i operatorem; nie stanowią wyposażenia już zatwierdzonego we wniosku FEPK.

Tabela 12. Pakiety multimedialne i ich lokalizacja funkcjonalna

Pakiet i ilość	Miejsce w Łapajówce	Funkcja i rezultat
S1 Aplikacja PWA i co najmniej 12 punktów QR	Modele prehistoryczne i wejścia do stref	Mapa, audio, zadania, zgłoszenia, informacje o dostępności
S6 Jedna tablica multimedialna i jeden infokiosk	Tablica przy wejściu; kiosk w rejonie altany z zapleczem	Komunikaty widoczne bez obsługi oraz interaktywne poznawanie parku
S7 Jedna makieta multimedialna i dotykowa	Zadaszone stanowisko przy strefie edukacyjnej	Podświetlane strefy, przyciski, dźwięk i poznawanie dotykiem
S8 Jeden wirtualny spacer i dwa zestawy VR	Spacer online; gogle w stanowisku obsługiwanym podczas zajęć	Poznawanie parku i rekonstrukcji świata prehistorycznego
S9 Paszport Odkrywcy i co najmniej 3 sceny AR	Wybrane modele oraz aplikacja mobilna	Rodzinna gra poznawcza i ożywione modele na ekranie telefonu
S10 Dostępna orientacja i mikrostacja pogody	Wejście, wybrane dojścia i reprezentatywny punkt pomiarowy	Orientacja, dane środowiskowe, edukacja i decyzje operatora

Rysunek 2. Program multimedialny Łapajówka Odkrywa i równoległe sposoby uczestnictwa.

S6 Tablica multimedialna i infokiosk

Tablica multimedialna pełni rolę cyfrowej informacji publicznej: pokazuje plan stref, godziny działania tężni, harmonogram zajęć, informacje o zamknięciu urządzenia i komunikaty organizacyjne. Treści mają postać spokojnych plansz z dużym tekstem, bez migotania i reklam. Ekran działa według harmonogramu, z automatycznym dostosowaniem jasności do warunków. Komunikat lokalny nie zastępuje oficjalnych systemów ostrzegania ani poleceń służb.

Infokiosk umożliwia wybór trasy, uruchomienie nagrania, obejrzenie modeli 3D i spaceru oraz przesłanie zgłoszenia. Interfejs przewiduje tryb dużego tekstu, prostą nawigację i funkcje dostępne z pozycji siedzącej. Lokalizację, wysokość panelu i przestrzeń manewrową sprawdza się podczas testu z użytkownikami. Funkcje dotykowe uzupełnia się odpowiednimi przyciskami i informacją dźwiękową, stosownie do potrzeb wynikających z audytu. Urządzenie musi być odporne na warunki miejsca instalacji, mieć bezpieczne posadowienie, tryb kioskowy i zdalną aktualizację.

Tablica i kiosk mają różne zadania: pierwsza przekazuje komunikat wielu osobom jednocześnie, drugi służy indywidualnej interakcji. Jeżeli analiza użytkowania nie uzasadni dwóch urządzeń, dopuszcza się jedno stanowisko łączące te funkcje. Ostateczny wybór wynika z użyteczności i kosztu całego cyklu życia, a nie z potrzeby zwiększania liczby zakupów.

S1 Aplikacja z kodami QR i dostępna mapa parku

Rozszerzona aplikacja działa w przeglądarce telefonu bez obowiązku instalowania i rejestracji konta. Kody QR oraz krótkie adresy prowadzą bezpośrednio do materiału właściwego dla danej strefy. Aplikacja obejmuje mapę z opisem tekstowym, punkty odpoczynku i sanitariaty, regulaminy, kalendarz, nagrania, quizy i formularz zgłoszeń. Podstawowe treści można zapisać do użytku przy słabszej łączności. Nie obiecuje się działania wszystkich multimediów offline bez określenia ich rozmiaru i sposobu udostępnienia.

Dla modeli prehistorycznych przygotowuje się co najmniej 12 spójnych kart edukacyjnych. Każda karta zawiera nazwę zwierzęcia, okres jego występowania, krótkie objaśnienie, ciekawostkę i pytanie do wspólnej rozmowy. Treści przechodzą przegląd specjalisty z zakresu edukacji przyrodniczej lub paleontologii. Nie utożsamia się wszystkich modeli z dinozaurami ani nie sugeruje odkrycia ich szczątków w Łapajówce. Kody prowadzą do domeny kontrolowanej przez gminę i są okresowo sprawdzane pod kątem uszkodzeń i podmiany.

S7 Makieta multimedialna Poznaj Łapajówkę

Makieta przedstawia teren rekreacyjny w uproszczonej, czytelnej formie przestrzennej. Po naciśnięciu przycisku podświetla się wybrana strefa i uruchamia krótki opis dźwiękowy, równolegle dostępny w postaci tekstu. Dotykowo wyróżnia się wejście, główny ciąg pieszy, tężnię, altany i strefy aktywności. Nie odwzorowuje się szczegółów infrastruktury technicznej, które nie pomagają w orientacji. Opisy są kontrastowe i trwałe, a oznaczenia dotykowe dobiera się z udziałem użytkowników.

Zintegrowany ekran pozwala przejść od makiety przestrzeni do wybranego modelu zwierzęcia i animacji. Jest to jedna makieta z kilkoma sposobami prezentacji, dzięki czemu nie powiela się odrębnych eksponatów i treści. Stanowisko wymaga ochrony przed opadami, odblaskami, wandalizmem i nadmiernym hałasem. Możliwość posadowienia pod istniejącą w projekcie altaną podlega ocenie projektanta i nie może ograniczyć funkcji wypoczynkowej, sanitariatów ani drogi ewakuacji. Jeżeli ochrona elektroniki nie jest możliwa, urządzenie instaluje się w zamykanej obudowie właściwej do warunków zewnętrznych.

S8 Wirtualny spacer i gogle VR

Powstaje jeden spacer cyfrowy złożony z panoram 360 stopni, punktów informacyjnych i materiałów edukacyjnych. Przed wykonaniem terenu można przygotować wizualizację planowanego stanu, jednoznacznie oznaczoną jako projektowaną. Po odbiorze panoramy aktualizuje się do rzeczywistego wyglądu parku. Spacer działa na zwykłym ekranie telefonu, komputera i infokiosku, a wybrane sceny również w goglach VR. Nie zastępuje pełnowartościowej informacji o dostępności dojść i urządzeń.

Dwa zestawy gogli VR z kontrolerami, bezpiecznym przechowywaniem i wyposażeniem higienicznym służą krótkim zajęciom prowadzonym przez przeszkolonego animatora. Przewiduje się spokojną scenę orientacyjną parku i scenę edukacyjną świata prehistorycznego. Ogranicza się gwałtowny ruch obrazu, umożliwia natychmiastowe przerwanie i prowadzi zajęcia w wydzielonej przestrzeni, najlepiej w trybie siedzącym. Zasady wieku, długość sesji i sposób korzystania ustala się według wymagań wybranego urządzenia i treści. Zestawy nie są pozostawiane bez opieki w otwartej przestrzeni.

Udział w VR pozostaje dobrowolny. Osoby, które nie mogą lub nie chcą korzystać z gogli, otrzymują tę samą zasadniczą wiedzę przez ekran, nagranie i makietę. Gmina wskazuje miejsce przechowywania, osobę wydającą sprzęt, zasady dezynfekcji, ładowania i przeglądów. Stanowisko organizuje się wyłącznie w pomieszczeniu lub osłoniętej przestrzeni spełniającej warunki producenta, po potwierdzeniu dostępności lokalowej; nie zakłada się automatycznie odpowiedniego miejsca w pomieszczeniu technicznym lub sanitarnym.

S9 Paszport Odkrywcy oraz rozszerzona rzeczywistość AR

Paszport Odkrywcy Łapajówki jest autorskim programem rodzinnej gry terenowej. Użytkownicy wybierają krótką trasę i rozwiązują zadania przy kolejnych punktach. Potwierdzenia można zbierać anonimowo na urządzeniu albo na papierowej karcie. Finałem jest cyfrowy lub drukowany dyplom bez publicznego rankingu dzieci i bez obowiązku

podawania danych. Zadania wymagają obserwacji, współpracy i rozumienia informacji, zamiast samego skanowania kodów.

Co najmniej trzy sceny AR pozwalają obejrzeć na ekranie telefonu animowaną rekonstrukcję zwierzęcia, porównać jego rozmiar i poznać środowisko życia. Sceny uruchamia się w bezpiecznych punktach postoju, poza torem skateparku, urządzeniami zabawowymi i głównym ruchem pieszym. Jeżeli telefon nie obsługuje AR, materiał otwiera się jako zwykły model 3D lub film. Te same zasoby graficzne wykorzystuje się w infokiosku i VR, z odpowiednim dostosowaniem technicznym. Ogranicza to koszt produkcji i ułatwia późniejsze aktualizacje.

S10 Dostępna orientacja i Laboratorium natury

Uzupełnieniem jest spójna orientacja na terenie: kontrastowe identyfikatory stref, czytelne krótkie adresy, treści audio i punkty do odpoczynku. Dobór ewentualnych znaczników NFC albo nadajników wspierających orientację odbywa się po teście z osobami ze szczególnymi potrzebami. Nie uzależnia się bezpiecznego dotarcia do sanitariatu czy wyjścia od telefonu lub działającej baterii.

Mikrostacja pogody połączona z pomiarami wilgotności gleby tworzy program „Laboratorium natury". Udostępnia temperaturę, opad i warunki glebowe do celów edukacyjnych i pielęgnacji zieleni. Czujniki są instalowane w reprezentatywnym miejscu, z opisem ograniczeń pomiaru. Wyniki służą rozmowie o suszy, cieniu i podlewaniu; nie są profesjonalną prognozą pogody. Dane lokalne uzupełniają komunikaty z oficjalnych źródeł i nie zastępują ostrzeżeń meteorologicznych.

Powiązanie rozszerzeń z kryteriami konkursowymi

Dla interwencji I.10.10 obszar B ocena ma charakter ekspercki. Wytyczne MRiRW obowiązujące od 31.07.2026 przewidują trzy kryteria: oddziaływanie i kompleksowość do 50 punktów, technologie innowacje oraz wiedza i badania do 30 punktów, zarządzanie i funkcjonowanie do 20 punktów. Nie określają stałej premii za tablicę, kiosk czy gogle VR. Poniższa macierz wskazuje obszary możliwego wzmocnienia projektu, a nie obiecuje konkretnego przyrostu punktów.

Tabela 13. Związek rozwiązań smart z obszarami oceny

Rozwiązanie	Obszar możliwego wzmocnienia	Dowód jakości do przygotowania
PWA QR infokiosk i tablica	Kryterium 1: dostępność usług i informacji; kryterium 2: narzędzia cyfrowe	Scenariusze użytkownika, test dostępności i integracja treści
Makieta dotykowa i multimedia	Kryterium 1: dostępność i atrakcyjność edukacyjna; kryterium 2: rozwiązania cyfrowe	Projekt makiety, konsultacja z użytkownikami, recenzja treści
Spacer VR AR i Paszport Odkrywcy	Kryterium 1: turystyka edukacja i udział społeczny; kryterium 2: innowacyjność i współpraca	Program zajęć, materiały specjalisty, pilotaż i opinie uczestników
Sterowanie energią tężnią wodą i zielenią	Kryterium 1: środowisko oraz bezpieczeństwo; kryterium 2: technologia i integracja	Schemat alarmów, odczyty, procedury i pomiary efektów
Wspólny panel treści i otwarte formaty	Kryterium 2: powielalność rozwiązań; kryterium 3: kontynuacja i aktualizacje	Eksport danych, prawa do treści i instrukcja zmiany wykonawcy
Operator budżet serwis i udział mieszkańców	Kryterium 3: trwałość wykonalność i funkcjonowanie	Plan utrzymania, uzgodnione role, rejestr uwag i raport roczny

Największą wartość ocenną buduje związek technologii z rozpoznanym problemem mieszkańców. Dlatego wspólne treści, dostępność bez smartfona, program regularnych zajęć i serwis mają taką samą wagę projektową jak sprzęt. Współpracę z ekspertami i społecznością należy rzeczywiście przeprowadzić i udokumentować. Kryteria wskazano według rozdziału IV.2 wytycznych; ostateczna ocena oraz kwalifikowalność zależą od dokumentacji właściwego naboru.

VI.6 Rozwiązania środowiskowe i zagospodarowanie otoczenia

Priorytetem jest utrzymanie projektowanej zieleni, ograniczenie nadmiernego podlewania i kierowanie niezanieczyszczonych wód opadowych zgodnie z projektem na własny teren. Dodatkowe ogrody deszczowe lub niecki mogą być rozważone po analizie gruntu, spadków, odległości od infrastruktury i warunków wodnych. Nie zmienia się odwodnienia bez oceny projektanta. Rośliny powinny odpowiadać warunkom siedliskowym, wymaganiom bezpieczeństwa i możliwościom utrzymania.

W zamówieniach uwzględnia się trwałość, naprawialność, dostępność części i zużycie energii przez całe życie urządzeń. Elektronika będzie wymieniana modułowo, a odpady przekazywane właściwym odbiorcom. Oświetlenie należy kierować na użytkowaną przestrzeń, ograniczając zbędne emisje poza teren i w porach zamknięcia. Przeglądy po upałach, burzach i intensywnych opadach obejmują stan nawierzchni, drzew i urządzeń.

Materiały multimedialne oraz tablica będą zasilane zgodnie z harmonogramem, z kontrolą poboru energii i trybem uśpienia. Dla elektroniki przewiduje się naprawę modułową, bezpieczny demontaż i zagospodarowanie elektroodpadów. Stosuje się współdzielenie treści, zamiast odrębnych zamkniętych aplikacji dla każdego urządzenia.

VI.7 Przewidywane korzyści dla mieszkańców

Mieszkańcy zyskają czytelną informację, łatwiejsze zgłaszanie problemów i program edukacyjny powiązany z rzeczywistym wyposażeniem. Zarządca otrzyma narzędzia do wcześniejszego wykrywania awarii i planowania utrzymania. Oszczędności energii i wody pozostają efektem do zmierzenia; nie wpisuje się procentowych redukcji bez wartości bazowej i porównywalnego okresu obserwacji. Najważniejszym rezultatem społecznym będzie możliwość wspólnego korzystania z przestrzeni przez różne pokolenia.

Rozszerzony program pozwoli odwiedzać park przed przyjazdem, poznawać treści bez ograniczeń związanych z korzystaniem z gogli i podejmować wspólne zadania rodzinne. Szczególny walor stanowi powiązanie rzeczywistego modelu, dotykowej makiety i cyfrowej rekonstrukcji. Efekt będzie badany w pilotażu, z uwzględnieniem osób korzystających bez telefonu.

VI.8 Stan przygotowania harmonogram i koszty

Wniosek o dofinansowanie określa planowany okres robót Zarzecza od 1 sierpnia 2026 r. do 27 października 2028 r. Harmonogram stanowi podstawę organizacji przedsięwzięcia; rzeczywisty postęp będzie dokumentowany w toku realizacji. Uruchomienie modułów smart zostanie skoordynowane z odbiorami instalacji i gotowością operatora.

Tabela 14. Koszty przypisane Zarzeczu we wniosku w zł

Pozycja	Ogółem	Kwalifikowalne	Dofinansowanie
Zagospodarowanie terenu	5 850 113,16	5 772 040,41	4 906 234,35
Część dokumentacji strategicznej	18 450,00	16 845,00	14 318,25
Inspektor nadzoru	117 000,00	117 000,00	99 450,00
Koszty pośrednie	29 927,81	29 529,43	25 100,01
Razem Zarzecze	6 015 490,97	5 935 414,84	5 045 102,61

Wkład własny wynikający z różnicy kosztu ogółem i wnioskowanego dofinansowania wynosi 970 388,36 zł. Kwoty pochodzą z części przypisanych Zarzeczu, nie z budżetu obu gmin. Nie stanowią potwierdzenia przyznania wsparcia. W kosztach robót występuje 78 072,75 zł niekwalifikowalnego kosztu budynku gospodarczego; pozostałe różnice kwalifikowalności wynikają z pozycji dokumentacji i kosztów pośrednich.

Tabela 15. Przyjęty budżet planistyczny rozszerzonego programu smart w zł brutto

Pakiet	Budżet przyjęty w zł	Zakres szacunku
S1 Aplikacja PWA i kody QR	90 000,00	Mapa, audio, 12 kart edukacyjnych, formularz i CMS
S2 Energia i sterowanie	65 000,00	Integracja pomiarów i harmonogramów
S3 Automatyka tężni	35 000,00	Czujniki, zabezpieczenia i alarmy
S4 Woda i zieleń	25 000,00	Pomiar zużycia i wilgotności gleby
S5 Panel gospodarza	15 000,00	Zgłoszenia, przeglądy i zbiorcze pomiary
S6 Tablica i infokiosk	90 000,00	Dwa urządzenia o różnych funkcjach, montaż i integracja
S7 Makieta multimedialna	110 000,00	Makieta dotykowa, światło, audio i sterowanie
S8 Spacer 360 i dwa zestawy VR	95 000,00	Panoramy, sceny, gogle i uruchomienie
S9 Paszport Odkrywcy i AR	35 000,00	Gra i co najmniej trzy sceny AR
S10 Orientacja i mikrostacja	40 000,00	Dostępna informacja, pomiary i integracja
Razem rozwiązania techniczne	600 000,00	Bez ponownego zakupu infrastruktury bazowej
Program zajęć i współtworzenie	24 000,00	Działania społeczne rozliczane odrębnie
Łącznie rozszerzenie	624 000,00	600 tys. zł inwestycji i 24 tys. zł programu społecznego finansowanego odrębnie

Kwoty są budżetem planistycznym w cenach brutto, ustalonym w granicach wcześniejszych przedziałów szacunkowych; nie zastępują ofert ani kosztorysów. Przyjęto limit 600 000,00 zł na inwestycyjne rozwiązania smart oraz 24 000,00 zł na odrębny program społeczny. Wszystkie pakiety S1–S10 pozostają w koncepcji. Jeżeli oferty przekroczą założenia, najpierw ogranicza się liczbę treści i łączy funkcje urządzeń, zachowując wymagania dostępności, bezpieczeństwa i zakres wynikający z uzgodnień. Wycena rozdzieli sprzęt, treści, integracje, montaż, licencje, prawa autorskie i serwis. Na utrzymanie rozszerzonej warstwy smart przyjmuje się rezerwę 35–60 tys. zł rocznie, do potwierdzenia ofertami; obejmuje ona hosting, łączność, licencje, przeglądy, naprawy i aktualizacje, ale nie całe utrzymanie parku ani pełny etat animatora. Przed decyzją gmina ustali koszty osobowe obsługi VR i zajęć oraz ich finansowanie. Nie sumuje się kosztu tych samych modeli 3D lub oprogramowania w kilku pakietach. Zakres ostateczny jest uzależniony od potrzeb, warunków lokalowych i środków.

Tabela 16. Harmonogram wdrożenia

Etap	Termin orientacyjny	Warunek zakończenia
Uzgodnienie zakresu i danych	IV kw. 2026–2027	Spójny bilans powierzchni, operator, konsultacje
Przygotowanie modułów smart	2027–2028	Wycena, finansowanie i wymagania techniczne
Roboty i instalacje podstawowe	Do 27.10.2028 według wniosku	Odbiory i dokumentacja powykonawcza
Pilotaż i szkolenie operatora	Przed otwarciem i pierwsze 3 miesiące	Test alarmów, dostępności i procedur
Ocena pełnego sezonu	Pierwsze 12 miesięcy działania	Raport kosztów i opinii użytkowników
Doskonalenie oferty	2029–2030	Uzgodniony plan kolejnych działań

Dla konkursu I.10.10 obszar B przyjęto poniższy wariant finansowy całego zadania Zarzecza wraz z rozwiązaniami smart. Kwoty pomocy z wcześniejszego wniosku FEPK pozostają danymi źródłowymi i nie są kwotami wnioskowanymi w nowym konkursie. Wdrożenie całego wariantu wymaga potwierdzenia, że koszty nie są już finansowane z innego programu, oraz sprawdzenia kwalifikowalności, VAT, dat poniesienia wydatków i zasad realizacji. Samo ujęcie wydatku w koncepcji nie przesądza jego kwalifikowalności.

Budżet dopasowany do interwencji I.10.10 obszar B

Limit pomocy wynosi 10 000 000,00 zł na operację, a maksymalny poziom dofinansowania 75% kosztów kwalifikowalnych. Koszty kwalifikowalne muszą przekroczyć 1 500 000,00 zł. Kwota 10 670 246,72 zł ogłoszona przez województwo jest pulą całego naboru, a nie dotacją gwarantowaną dla jednej gminy. Dla proponowanego wariantu nie ma potrzeby usuwania tężni, placu zabaw, skateparku ani programu multimedialnego ze względu na sam limit kwotowy pomocy.

W kalkulacji planistycznej do potencjalnych kosztów kwalifikowalnych przyjęto roboty Zarzecza bez kosztu budynku gospodarczego, nadzór inwestorski oraz 600 000,00 zł nowych inwestycji smart. Kosztów dokumentacji strategicznej i pośrednich ze źródłowego wniosku nie przeniesiono automatycznie do kosztów kwalifikowalnych I.10.10; zachowano je w łącznym zapotrzebowaniu finansowym jako pokrywane ze środków własnych. Ostateczną podstawę refundacji ustali się po weryfikacji regulaminu, zakresu, dat i dokumentacji kosztowej.

Tabela 17. Plan finansowania wariantu I.10.10 w zł brutto

Pozycja	Kwota w zł
Koszty bazowe Zarzecza ze źródłowego wniosku	6 015 490,97
Rozwiązania inwestycyjne smart S1–S10	600 000,00
Łączne zapotrzebowanie inwestycyjne i koszty bazowe	6 615 490,97
Potencjalne koszty kwalifikowalne robót	5 772 040,41
Potencjalne koszty kwalifikowalne nadzoru	117 000,00
Potencjalne koszty kwalifikowalne smart	600 000,00
Podstawa kalkulacji pomocy po weryfikacji kwalifikowalności	6 489 040,41
Planowana pomoc do 75% podstawy z zaokrągleniem w dół	4 866 780,30
Środki własne na wariant inwestycyjny i koszty bazowe	1 748 710,67
Odrębny program społeczny ze środków własnych	24 000,00
Łączne zapotrzebowanie wraz z programem społecznym	6 639 490,97
Łączne środki własne wraz z programem społecznym	1 772 710,67

Dla przyjętej podstawy obliczono maksymalny poziom pomocy, którego ostateczna wysokość zależy od zatwierdzenia kosztów i decyzji instytucji. Różnica do limitu 10 mln zł wynosi 5 133 219,70 zł. Finansowanie utrzymania warstwy smart, szacowane na 35–60 tys. zł rocznie, oraz koszty animatora wymagają odrębnego zabezpieczenia w budżecie gminy.

Jeżeli zakres podstawowy jest już objęty innym dofinansowaniem, w I.10.10 można rozpatrywać wyłącznie odrębne, niepokrywające się wydatki zgodne z warunkami naboru. Same rozwiązania smart za 600 000,00 zł nie przekraczają progu 1,5 mln zł kosztów kwalifikowalnych, zatem nie tworzą samodzielnie operacji spełniającej ten warunek. Nie zakłada się przeniesienia finansowania FEPK ani rezygnacji z niego bez formalnej analizy i decyzji gminy.

VI.9 Potencjalni partnerzy i udział społeczności

Do opracowania treści zaprasza się nauczycieli, bibliotekę i osoby posiadające wiedzę przyrodniczą. Uczestnicy programu społecznego mogą proponować zajęcia, lecz nie otrzymują dostępu do infrastruktury sterowania. Przed wydarzeniem określa się organizatora, odpowiedzialność za opiekę, zasady korzystania z terenu i sprzątania. Współpracę dokumentuje się w kartach zadań; udział we wspólnym projekcie gmin nie zastępuje tych uzgodnień.

Partnerzy programowi mogą współtworzyć Paszport Odkrywcy, recenzować treści, testować makietę i prowadzić warsztaty. Przed zakupem VR potwierdza się dostępność animatora i miejsca przechowywania. Uzgodnienie z osobami ze szczególnymi potrzebami obejmuje co najmniej prototyp interfejsu, makietę i alternatywę dla gogli.

VI.10 Zarządzanie trwałość i ryzyka

Gmina wyznacza koordynatora i operatora, prowadzi ewidencję majątku oraz zabezpiecza środki na przeglądy, energię, wodę, zieleń, licencje i serwis. Okres trwałości wynikający z projektu jest respektowany zgodnie z umową; wniosek odnosi się do pięcioletniego utrzymania efektów. Dokumentacja urządzeń, konfiguracje i konta administratora pozostają pod kontrolą gminy. Wykonawca zapewnia eksport danych, kopie zapasowe i instrukcję odtworzenia systemu.

Tabela 18. Ryzyka i działania zaradcze

Ryzyko	Działanie	Odpowiedzialny
Niespójny bilans powierzchni	Pisemne wyjaśnienie i spójna wersja dokumentów	Zespół inwestycyjny i projektant
Przerwa internetu lub zasilania	Lokalny tryb bezpieczny i procedura ręczna	Operator i serwis
Awarie i wandalizm	Regularne kontrole, zamknięcie niebezpiecznej strefy	Zarządca
Nadmierne koszty utrzymania	Etapowanie, analiza kosztu całego cyklu	Gmina
Naruszenie prywatności	Minimalizacja danych, uprawnienia, retencja	Administrator danych
Niska aktywność społeczna	Oferta papierowa i bezpośrednie zaproszenia	Sołtys i koordynator
Upały susza i burze	Przeglądy, komunikaty, pielęgnacja zieleni	Operator

Dostęp do panelu wymaga indywidualnych kont, ograniczonych uprawnień i silnego uwierzytelniania. Sieć urządzeń sterowania oddziela się od publicznego dostępu do internetu. Aktualizacje i kopie konfiguracji wykonuje się według harmonogramu. Dane z monitoringu są przetwarzane na odrębnych zasadach zgodnych z jego celem i oceną administratora; publiczny panel nie pokazuje obrazu kamer ani danych pozwalających rozpoznać użytkownika.

Dla multimediów wyznacza się redaktora treści, administratora technicznego i opiekuna sprzętu VR. Odbiór obejmuje stabilność aplikacji, działanie bez konta, poprawność kodów QR, obsługę przy słabszej łączności, dostępność makiety i interfejsu oraz procedurę przerwania sesji VR. Umowa określi prawo gminy do publikowania, modyfikowania i przenoszenia treści, przekazanie plików źródłowych w uzgodnionych formatach oraz eksport danych. Telemetria ma charakter zbiorczy; nie publikuje się indywidualnych wyników dzieci.

VI.11 Monitoring i ocena realizacji

Tabela 19. Wskaźniki koncepcji

Wskaźnik	Wartość lub reguła	Źródło pomiaru
Obiekty dostępne dla osób z niepełnosprawnościami	4 według części Zarzecza we wniosku	Dokumentacja i protokoły odbioru

Wskaźnik	Wartość lub reguła	Źródło pomiaru
Publiczna usługa mobilna	1 po wdrożeniu S1	Protokół uruchomienia i testy
Moduły smart działające produkcyjnie	Do 10 pakietów zgodnie z zatwierdzonym zakresem	Odbiory i rejestr aktywnych funkcji
Zużycie energii i wody	Baza po pierwszym pełnym okresie; dalsze porównanie	Odczyty liczników i faktury
Obsłużone zgłoszenia	100% z kwalifikacją i informacją o decyzji	Rejestr zgłoszeń
Zajęcia otwarte	Cel organizacyjny: co najmniej 4 rocznie	Kalendarz i raport organizatora
Ocena użytkowników	Badanie po pierwszym sezonie i corocznie	Anonimowa ankieta
Powierzchnia zieleni	Do uzgodnienia między wnioskiem a PZT	Spójny bilans powykonawczy

Monitoring Zarzecza obejmie wartości przypisane jego zadaniu w dokumentacji projektu. Raport odróżni liczbę mieszkańców, uczestnictwa w zajęciach, przejścia przez wejście i odsłony strony. Za pomiar odpowiada operator. Coroczną ocenę zatwierdzi gmina po omówieniu wyników z przedstawicielami użytkowników.

Tabela 20. Wskaźniki rozszerzonej oferty multimedialnej

Wskaźnik	Cel koncepcyjny	Weryfikacja
Tablica i infokiosk	1 tablica i 1 kiosk lub uzasadniona wersja zintegrowana	Odbiór i test funkcji
Makieta multimedialna	1 makieta z dostępnością dotykową i audio	Protokół testu użytkowego
Spacer cyfrowy i VR	1 spacer oraz 2 zestawy VR	Uruchomienie i ewidencja sprzętu
Punkty edukacyjne QR	Co najmniej 12	Lista punktów i kontrola odsyłaczy
Sceny rozszerzonej rzeczywistości	Co najmniej 3 z alternatywą filmową lub 3D	Test na urządzeniach
Gra terenowa	1 Paszport Odkrywcy w wersji cyfrowej i papierowej	Materiały i pilotaż
Dostępność treści	Transkrypcje, alternatywa dla VR i test z użytkownikami	Raport dostępności
Wykorzystanie	Baza po pierwszym sezonie, bez fikcyjnych prognoz frekwencji	Anonimowe statystyki i raport animatora

VI.12 Zadania komplementarne

Program „Odkrywcy Łapajówki” obejmuje spacery edukacyjne z wykorzystaniem modeli i cyfrowych materiałów. Program „Ruszamy razem” proponuje zajęcia dla młodzieży, rodzin i seniorów, prowadzone przez osoby o odpowiednich kompetencjach. Cykl „Bezpieczna przestrzeń” obejmuje zasady korzystania ze skateparku, pierwszą pomoc oraz zgłaszanie zagrożeń. Działania odbywają się na terenie objętym koncepcją i nie wymagają dopisywania nowych lokalizacji inwestycyjnych.

Dodatkowo rekomenduje się jednodniowy przegląd dostępności z mieszkańcami oraz warsztat dla operatora dotyczący alarmów i ochrony danych. Ewentualny AED można rozważyć dopiero po analizie dostępności istniejących urządzeń, godzin dostępu, odpowiedzialności za przeglądy i szkolenia. Nie wpisuje się jego zakupu do podstawowego zakresu wniosku bez odrębnej decyzji i źródła finansowania.

Zajęcia „Misja Prehistoria” wykorzystają Paszport Odkrywcy, makietę, quizy i VR, z możliwością udziału całkowicie bez gogli. Cykl „Laboratorium natury” połączy pomiary pogody i gleby z obserwacją zieleni. „Cyfrowy przewodnik seniora” pozwoli wspólnie przetestować kiosk i audio. Program proponuje się jako regularne warsztaty, finansowane i rozliczane oddzielnie od inwestycyjnego zakupu urządzeń.

VI.13 Spójność projektu flagowego i zadań komplementarnych

Infrastruktura tworzy miejsce, warstwa smart ułatwia korzystanie i utrzymanie, a program społeczny zapewnia powód do regularnych odwiedzin. Te elementy są planowane łącznie, lecz finansowane i rozliczane zgodnie z właściwymi zasadami. Zajęcia wykorzystują istniejące strefy, a panel obsługi dostarcza informacji potrzebnych do ich sprawnego działania. Zakupy służą konkretnym funkcjom i nie powielają wyposażenia już zaprojektowanego.

VI.14 Powiązania strategiczne z planowaniem lokalnym i LSR

Koncepcja pozostaje funkcjonalnie powiązana ze Strategią Rozwoju Gminy Zarzecze na lata 2022–2030 oraz dokumentacją Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gminy Zarzecze i Gminy Roźwienica. Wspólnym kierunkiem jest poprawa jakości przestrzeni publicznej, integracji i warunków rekreacji. Przy ubieganiu się o kolejne środki należy przywołać obowiązującą uchwałę i wersję strategii oraz właściwe cele; sam związek tematyczny nie potwierdza kwalifikowalności wydatku.

Tabela 21. Powiązanie z LSR LGD Dorzecze Mleczki

Kierunek LSR	Związek z koncepcją
Cel 1 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD	Dostępna rekreacja i program społeczny
Przedsięwzięcie 1.1 Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej	Funkcjonalne uzupełnienie infrastruktury, jeśli spełni warunki naboru
Przedsięwzięcie 1.4 Aktywizacja i integracja seniorów osób młodych lub w niekorzystnej sytuacji	Zajęcia międzypokoleniowe i współtworzenie programu
Przedsięwzięcie 1.7 Rozwój zdolności uczniów poza edukacją formalną	Ścieżka edukacyjna i warsztaty
Cel 2 Wykorzystanie zasobów lokalnych i wsparcie kapitału ludzkiego	Edukacja przyrodnicza i lokalne treści

Powiązania określono na podstawie publikacji LGD dotyczącej LSR w wersji 2026. Dobór źródła finansowania rozszerzeń smart wymaga analizy regulaminu właściwego naboru, zakresu pomocy i kryteriów wyboru. Każdy wydatek będzie przypisany do jednego źródła refundacji, a wynik oceny zostanie ustalony w procedurze konkursowej.

VI.15 Przewidywane efekty wdrożenia koncepcji

Po uruchomieniu inwestycji i uzgodnionych modułów smart Łapajówka otrzyma spójną ofertę rekreacji, wiedzy i odpoczynku. Dostępność będzie oceniana w praktyce, koszty mediów monitorowane, a zgłoszenia mieszkańców obsługiwane w jednym rejestrze. Gmina uzyska podstawę do świadomego doskonalenia przestrzeni. Ostateczna ocena efektów będzie wynikać z danych z eksploatacji oraz opinii użytkowników, a nie z samego zakupu urządzeń.

VII Sposób zmieniania i aktualizowania koncepcji

VII.1 Inicjowanie i kwalifikacja propozycji zmian

Propozycje mogą składać mieszkańcy, sołtys, rada sołecka, operator i jednostki współpracujące. Zgłoszenie określa problem, oczekiwany efekt, lokalizację w obrębie Łapajówki oraz przewidywany koszt. Koordynator sprawdza zgodność ze strategią, dokumentacją projektową, bezpieczeństwem i finansowaniem. Propozycje rozszerzające inwestycję poza przyjęty obszar wymagają odrębnej decyzji o zmianie zakresu koncepcji.

VII.2 Rodzaje zmian i zasady konsultowania

Zmiany redakcyjne i aktualizacja danych kontaktowych są odnotowywane przez koordynatora. Zmiana funkcji terenu, istotne nowe koszty, ograniczenie dostępności lub nowe zasady użytkowania wymagają konsultowania z mieszkańcami i decyzji właściwego organu. Zmiany dokumentacji budowlanej oraz projektu dofinansowanego przechodzą dodatkowo procedury właściwe dla tych dokumentów. Aktualizacja koncepcji nie zastępuje zgody na zmianę projektu.

VII.3 Cele aktualizacji i oznaczanie kolejnych wersji

Przegląd koncepcji przeprowadza się co najmniej raz w roku i po pierwszym pełnym sezonie użytkowania. Każda wersja otrzymuje numer, datę i rejestr zmian. Zachowuje się archiwum poprzednich wersji, aby możliwe było sprawdzenie przyjętych założeń. Aktualizacja służy poprawie użyteczności, dostępności i kosztów utrzymania, przy zachowaniu publicznego charakteru miejsca.

VII.4 Aktualizacja koncepcji a realizacja projektów

Zatwierdzenie nowego modułu wymaga sprawdzenia źródła finansowania, odpowiedzialności operatora i wpływu na trwałość istniejących urządzeń. Rejestr zmian wskazuje dokumenty wymagające równoległej korekty, w szczególności kosztorys, umowę finansową, harmonogram i procedury utrzymania. Rozwiązania nieskuteczne lub zbyt kosztowne mogą być uproszczone po analizie danych i konsultacji, bez rezygnacji z podstawowych funkcji bezpieczeństwa.

VIII Podsumowanie koncepcji Łapajówka Odkrywa

Koncepcja łączy zadanie inwestycyjne Zarzecza z praktycznym wykorzystaniem technologii. Obejmuje jedną miejscowość i konkretny teren, a proponowane dodatki wzmacniają edukację, dostępność i utrzymanie infrastruktury. Nazwa „Łapajówka Odkrywa” oddaje charakter miejsca, w którym można poznawać przyrodę, rozwijać aktywność i spotykać się z innymi mieszkańcami. Warunkiem trwałości jest połączenie jasnej odpowiedzialności gminy, środków eksploatacyjnych i rzeczywistego udziału społeczności.

Do najbliższych działań należą uzgodnienie bilansu powierzchni, potwierdzenie stanu realizacji zadania, wyznaczenie operatora oraz konsultacja priorytetów smart. Następnie należy zweryfikować wyposażenie już przewidziane w projekcie i przygotować odrębne wyceny brakujących funkcji. Takie postępowanie umożliwi wdrożenie rozwiązań odpowiadających potrzebom mieszkańców i możliwościom utrzymania.

Źródła i podstawy opracowania

1. Wniosek FEPK.06.02-IZ.00-0076/25, Odnowa przestrzeni publicznej na obszarze OF Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gminy Zarzecze i Gminy Roźwienica, wydruk 7.11.2026, 37 stron. W szczególności część Zarzecza, budżet zadań 2, 3.2, 5 i 6.2 oraz wskaźniki.

2. Opis techniczny PZT 0.0, załącznik użytkownika, oraz rysunek PZT 1.0 z datą 15.11.2025. Bilans i układ przestrzenny z rysunku; rozwiązania techniczne z opisu.

3. Gmina Zarzecze, oficjalny serwis https://gminazarzecze.pl/ oraz zakładka Statystyka https://gminazarzecze.pl/gmina-zarzecze/statystyka, dostęp 7.11.2026.

4. Gmina Zarzecze, Liczba mieszkańców Gminy Zarzecze w roku 2020, https://gminazarzecze.pl/_public/temp/dokumenty/Liczba-mieszkancow-Gminy-Zarzecze-w-roku-2020.pdf. Dane ewidencyjne, odrębne od szeregu GUS.

5. CENAR, zestawienie demografii Gminy Zarzecze 1814092 na podstawie BDL GUS, https://cenar.pl/gmina/zarzecze-1814092/, odczyt 7.11.2026. Zestawienie pośrednie służy prezentacji szeregu 2020–2025; dane 2023 zgodne z wnioskiem.

6. zrejestru, Gmina Zarzecze, https://zrejestru.pl/gmina/181409, kontrola liczby ludności 2025: 6 862, odczyt 7.11.2026.

7. GUS BDL, metadane jednostek TERYT i miejscowości Gminy Zarzecze, https://bdl.stat.gov.pl/, kontrola identyfikacji jednostki 1814092.

8. Strategia Rozwoju Gminy Zarzecze na lata 2022–2030, https://gminazarzecze.pl/_public/strona_opisowa/25/strategia-gminy-zarzecze-2022-2030.pdf.

9. Diagnoza do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gminy Zarzecze i Gminy Roźwienica, https://gminazarzecze.pl/_public/strona_opisowa/66/diagnoza_srp_zarzecze-rozwienica1.pdf.

10. LGD Dorzecze Mleczki, Lokalna Strategia Rozwoju wersja 2026 i opis przedsięwzięć, https://dorzeczemleczki.pl/lokalna-strategia-rozwoju/, dostęp 7.11.2026.

11. Materiały referencyjne dotyczące struktury i metodyki: koncepcje Smart Village Rakszawy, Wiązownicy i Strzyżowa. Rozwiązania smart, program społeczny i szacunki kosztów dla Łapajówki określono odrębnie, stosownie do zakresu inwestycji i warunków lokalnych.

12. MRiRW, wytyczne szczegółowe I.10.10 obszar B, MRiRW/PSWPR 2023–2027/38(2), obowiązujące od 31.07.2026, rozdziały IV i IV.2, https://www.gov.pl/attachment/394d587d-c623-4322-89dc-9ab70c78cba6, dostęp 7.11.2026. Powiązania z kryteriami mają charakter analityczny i nie zastępują oceny instytucji.

Załącznik A Ankieta potrzeb mieszkańców

Ankieta jest anonimowa i dobrowolna. Dotyczy przyszłego korzystania z przestrzeni rekreacyjnej w Łapajówce. Prosimy nie wpisywać danych osobowych ani informacji o zdrowiu. Odpowiedzi służą ustaleniu programu i potrzeb dostępności.

1. Z których stref zamierzasz korzystać? Park prehistoryczny / plac zabaw / skatepark / siłownia / tężnia / altany. Można wybrać kilka odpowiedzi.

.....

2. Z kim najczęściej będziesz odwiedzać teren? Samodzielnie / z dziećmi / z innymi dorosłymi / w grupie zorganizowanej.

.....

3. Co może utrudniać korzystanie? Dojście / orientacja / brak odpoczynku / informacja / godziny / inne. Opisz bez podawania danych osobowych.

.....

4. Wybierz trzy najważniejsze funkcje smart: treści edukacyjne / informacja o dostępności / zgłoszenia awarii / oszczędność energii / oszczędność wody / kalendarz zajęć.

.....

5. Jak chcesz otrzymywać informacje? Strona gminy / tablica / telefon / spotkania / inne.

.....

6. Jakie zajęcia byłyby najbardziej przydatne? Edukacyjne / ruchowe / międzypokoleniowe / bezpieczeństwo / inne.

.....

7. Czy chcesz przekazać inną uwagę dotyczącą terenu lub jego utrzymania?

.....

8. Dobrowolnie wskaż grupę wieku: poniżej 18 lat / 18–39 / 40–59 / 60 i więcej / wolę nie podawać.

.....

Załącznik B Karta działania i podziału odpowiedzialności

Tabela 22. Karta do uzgodnienia przed rozpoczęciem działania

Pole	Treść do określenia
Nazwa działania	
Cel i grupa odbiorców	
Miejsce w obrębie terenu w Łapajówce	
Koordynator i partnerzy	
Zadania poszczególnych podmiotów	
Termin i sposób informowania	
Koszt i źródło finansowania	
Zasady dostępności i bezpieczeństwa	
Sposób dokumentowania i oceny	
Data uzgodnienia i akceptacja	

Załącznik C Lista kontrolna przygotowania do wdrożenia

Tabela 23. Warunki uruchomienia inwestycji i modułów smart

Sprawdzenie	Wymagany dokument lub wynik
Spójność powierzchni	Wyjaśnienie różnicy między wnioskiem i PZT
Zakres rzeczowy	Zestawienie robót i wyposażenia tylko Zarzecza
Stan realizacji i finansowanie	Aktualny harmonogram i dokument finansowy
Wyposażenie już zaprojektowane	Lista funkcji PV, monitoringu, oświetlenia i tężni
Operator i utrzymanie	Zarządzenie lub umowa oraz plan kosztów
Konsultacje	Ogłoszenie, uwagi i raport odpowiedzi
Dostępność	Test dojścia, urządzeń, sanitariatów i informacji
Cyberbezpieczeństwo i dane	Uprawnienia, kopie, segmentacja i zasady retencji
Testy techniczne	Próba alarmów, zaniku łączności i trybu lokalnego
Odbiór i otwarcie	Protokoły, instrukcje i szkolenie
Pierwszy sezon	Plan pomiarów i termin oceny

Spis tabel wykresów map i rysunków

Tabela 1. Identyfikacja obszaru — 4

Mapa 1. Fragment PZT obejmujący projektowaną przestrzeń rekreacyjną w Łapajówce. Źródło: załączony PZT 1.0; pomniejszenie, bez zachowania skali wydruku. — 5

Tabela 2. Zmiany demograficzne w Gminie Zarzecze w latach 2020–2025 — 5

Wykres 1. Liczba mieszkańców i udział ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zarzecze w latach 2020–2025. — 6

Tabela 3. Diagnoza i odpowiedź koncepcji — 7

Tabela 4. Podział odpowiedzialności — 8

Tabela 5. Analiza SWOT — 11

Tabela 6. Analiza otoczenia — 11

Tabela 7. Narzędzia udziału mieszkańców — 12

Tabela 8. Udział społeczności w cyklu inwestycji — 12

Rysunek 1. Mapa funkcji i proponowanych zastosowań smart. Schemat ideowy bez skali i współrzędnych; rozmieszczenie przestrzenne określa PZT. — 14

Tabela 9. Zakres rzeczowy Zarzecza według dokumentacji — 14

Tabela 10. Porównanie bilansu powierzchni — 15

Wykres 2. Struktura zagospodarowania terenu według PZT. Udziały zaokrąglone. — 16

Tabela 11. Moduły smart rekomendowane do wdrożenia — 16

Tabela 12. Pakiety multimedialne i ich lokalizacja funkcjonalna — 18

Rysunek 2. Program multimedialny Łapajówka Odkrywa i równoległe sposoby uczestnictwa. — 18

Tabela 13. Związek rozwiązań smart z obszarami oceny — 20

Tabela 14. Koszty przypisane Zarzeczu we wniosku w zł — 21

Tabela 15. Przyjęty budżet planistyczny rozszerzonego programu smart w zł brutto — 22

Tabela 16. Harmonogram wdrożenia — 22

Tabela 17. Plan finansowania wariantu I.10.10 w zł brutto — 23

Tabela 18. Ryzyka i działania zaradcze — 24

Tabela 19. Wskaźniki koncepcji — 24

Tabela 20. Wskaźniki rozszerzonej oferty multimedialnej — 25

Tabela 21. Powiązanie z LSR LGD Dorzecze Mleczki — 26

Tabela 22. Karta do uzgodnienia przed rozpoczęciem działania — 30

Tabela 23. Warunki uruchomienia inwestycji i modułów smart — 31

Załącznik D Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami

W październiku 2026 r. odbyły się spotkania konsultacyjne z mieszkańcami dotyczące koncepcji „Łapajówka Odkrywa". Przekazana frekwencja wynosiła 15–20 osób. Informacje o terminie miesięcznym i udziale mieszkańców pochodzą od zamawiającego. Niniejszy opis nie zastępuje protokołów ani list obecności. Poniższe zagadnienia powiązano z zakresem inwestycji, bez przypisywania uczestnikom niepotwierdzonych wypowiedzi lub ustaleń.

D.1 Funkcje przestrzeni i dostępność

Koncepcja łączy rekreację, odpoczynek i edukację w przestrzeni publicznej w Łapajówce. Dalszy dialog z użytkownikami obejmie potrzeby rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnościami, orientację w terenie oraz czytelne zasady ogólnodostępności.

Przed uruchomieniem rozwiązań przewidziano ocenę dojść, miejsc odpoczynku, informacji i możliwości korzystania z poszczególnych atrakcji. Ocena społeczna uzupełni weryfikację projektanta i operatora; nie zastąpi wymagań technicznych ani odbiorów.

D.2 Informacja i rozwiązania smart

Propozycje koncepcji obejmują tablice multimedialne, infokiosk, kody QR, treści edukacyjne oraz wirtualny spacer. Dobór funkcji będzie uwzględniał możliwość korzystania bez własnego smartfona i dostępność treści. Są to założenia projektowe, a nie zapis indywidualnych postulatów uczestników.

Dalsze testy użytkowe obejmą czytelność informacji, prostotę obsługi i dostęp do pomocy. Treści multimedialne będą rozwijane z zachowaniem praw do materiałów i możliwości ich utrzymywania przez operatora.

D.3 Program działań i utrzymanie

Przestrzeń ma służyć codziennemu odpoczynkowi oraz zajęciom edukacyjnym i rodzinnym. Dalsze uzgodnienia obejmą kalendarz aktywności, zasady korzystania z multimediów, zgłaszanie usterek i odpowiedzialność za utrzymanie. Zakres inwestycji pozostaje ograniczony do zadania Gminy Zarzecze.

Włączenie mieszkańców będzie kontynuowane przy dopracowaniu programu zajęć i testowaniu rozwiązań smart. Po pierwszym sezonie gmina oceni wykorzystanie przestrzeni, dostępność informacji i doświadczenia użytkowników oraz przedstawi propozycje korekt.

D.4 Dokumentacja i wykorzystanie wyników

Dokumentacja procesu obejmuje ogłoszenia, materiały, protokoły, dokumentację udziału i rejestr uwag. Formularze ankiet zestawia się oddzielnie od frekwencji spotkań. Publiczny raport zawiera dane zbiorcze i rozstrzygnięcia bez zbędnych danych osobowych. Fotografie publikuje się na właściwej podstawie; nie zastępują one protokołu.

Rejestr uwag obejmie numer, miejscowość, datę wpływu, postulat, decyzję z uzasadnieniem, odpowiedzialnego oraz rozdział i wersję dokumentu po zmianie. Raport poda liczbę zgłoszeń, sposób dotarcia do grup słabiej reprezentowanych i ograniczenia udziału. Wersja końcowa zostanie udostępniona po rozpatrzeniu uwag.